

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ по ліцею
від 30.08.2019 № 205-Н

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
НІЖИНСЬКОГО ОБЛАСНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ЛІЦЕЮ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
НА 2019-2020 НАВЧАЛЬНИЙ РІК**

СХВАЛЕНО
на засіданні педагогічної ради
(протокол від 30.08.2019 р. № 6)

Ніжин -2019

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА НИЖИНСЬКОГО ОБЛАСНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ЛІЦЕУ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ на 2019-2020 н.р.

Освітня програма ліцею (профільна середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти», відповідно до наказів МОН України від 20.04.2018 № 408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», листа МОН України від 01.07.2019 № 1/11-5966 «Щодо методичних рекомендацій про викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році».

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які на тепер подані в межах навчальних планів (таблиці 1, таблиця 2, таблиця 3);

очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в межах навчальних програм, затверджених МОНУ;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження учнів 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік; 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах ліцею (далі – навчальний план).

Відповідно до Статуту ліцею, рішення спільного засідання (протокол від 26.06.2019 № 3) про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання у 10-х класах 2019-2020 н.р. навчання буде здійснюватися за такими профілями:

- **української філології** (профільні предмети українська мова та література, зарубіжна література)

- **іноземної філології** (профільний предмет англійська мова, друга іноземна мова – німецька);

- **математичний клас** (профільні предмети алгебра і початки аналізу, геометрія).

Навчальними планами ліцею передбачається реалізація освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети і курси за вибором.

Навчальний план для 10-11-х класів ліцею містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

За модульним принципом буде реалізовано зміст базового предмета «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія» (розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії, біологія та екології здійснюється відповідно до навчальних програм).

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами: **клас української філології та клас іноземної філології** – «Інформатика», «Мистецтво»; **математичний клас** – «Інформатика», «Технології», що вивчаються на рівні стандарту (години, передбачені на вибірково-обов'язкові предмети діляться між двома обраними предметами по 1,5 год. протягом навчального року).

Гранично допустиме тижневе навантаження на учня у 10-11 класах становить **33 год.** Відповідно додаткові години на окремі предмети, факультативні курси, індивідуальні заняття по **2 години**.

Навчальний план для 10-х класів включає базові та вибірково-обов'язкові предмети, додаткові години, де спеціальні та факультативні курси, індивідуальні заняття разом із профільними предметами відображають специфіку конкретного профілю навчання і визначають його сутність (**Таблиця 1**). Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних і непрофільних предметів:

клас української філології – спецкурс «Практикум із синтаксису української мови» (1 год.) (автор С. Л. Глоба, за заг. ред. К. В. Таранік-Ткачук, рекомендовано до використання, лист МОН України від 18.10.2016 №2.1/12-Г-776), консультація з української мови (1 год.);

клас іноземної філології – спецкурс «Англійська мова для ділового спілкування» (1 год.), (навчальна програма елективних курсів з іноземних мов для старшої школи загальноосвітніх навчальних закладів, автори: В. Г. Редько, Т. К. Полонська, О. С. Пасічник, Є. В. Долинський, Н. П. Басай, О. В. Басай, І. В. Алексеєнко, рекомендовано до використання, лист МОН України від 06.05.2015 №1/11-6491), консультація з української мови (1 год.);

математичний клас – спецкурс «Креслення»(1 год), (автори: Сидоренко В.К., Дятленко С.М., Гедзик А.М., рекомендовано до використання, лист Міністерства освіти і науки України від 19.11. 2013 №1/11-17679), консультація з української мови (1 год.).

Здійснено перерозподіл годин навчального плану із базових предметів у межах 15%:

українська філологія (*англійська мова* – 1 год. (перерозподілено навчальні години з *фізики і астрономії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год., забезпечивши виконання навчальної програми в обсязі 70 год. за навчальний рік), *історія України* – 1,5 год. (перерозподілено навчальні години шляхом зменшення тижневого навантаження з *хімії* на 0,5 год. та *громадянської освіти* на 1 год, забезпечивши виконання навчальних програм з предметів в обсязі – 35 год. за навчальний рік) – усього 2,5 години;

іноземна філологія (*українська мова* – 1 год. (перерозподілено навчальні години з *громадянської освіти* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год, забезпечивши виконання навчальної програми з предмету в обсязі – 35 год. за навчальний рік), *англійська мова* – 1 год. (перерозподілено навчальні години з *фізики і астрономії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год., забезпечивши виконання навчальної програми в обсязі 70 год.), *історія України* – 0,5 год. (перерозподілено навчальні години з *хімії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 0,5 год., забезпечивши виконання навчальної програми з предмету в обсязі – 35 год. за навчальний рік) – усього 2,5 години;

математичний клас(*англійська мова* – 1 год.(перерозподілено навчальні години з *громадянської освіти* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год, забезпечивши виконання навчальної програми з предмету в обсязі – 35 год. за навчальний рік), *історія України* – 0,5 год. (перерозподілено навчальні години з *хімії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 0,5 год., забезпечивши виконання навчальної програми з предмету в обсязі – 35 год. за навчальний рік) – усього 1,5 години.

Із метою уникнення одногодинного тижневого вивчення із *всесвітньої історії, хімії, громадянської освіти* у класі **української філології**, зарубіжної літератури, *всесвітньої історії, хімії* та громадянської освіти у класі **іноземної філології** й **математичному класі** може вивчатися протягом одного семестру.

Відповідно до інструктивно-методичного листа Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 р. № 1/9-61 та рішення спільного засідання ПР та Ради ліцею(протокол від 26.06.2019 р. № 3) для здобувачів освіти (10 клас) протягом 2019-2020 н.р. проводяться навчальні екскурсії та навчальна практика з базових предметів : **математичний профіль** навчання (50 годин): алгебра – 10 годин, геометрія – 5 годин, фізика – 5 годин, українська мова – 10 годин , українська література – 5 годин, англійська мова – 10 годин, історія України – 5 годин; **іноземна філологія** (50 годин): англійська мова – 20 годин, друга іноземна мова (німецька) – 10 годин, українська мова – 10 годин , українська література – 5 годин, історія України – 5 годин; **українська філологія** (50 годин): українська мова – 20 годин, українська література – 10 годин, англійська мова – 10 годин, історія України – 10 годин.

Навчальний план для 11-х класів включає базові та вибірково-обов'язкові предмети, додаткові години, де спеціальні та факультативні курси, індивідуальні заняття разом із профільними предметами відображають специфіку конкретного профілю навчання і визначають його сутність (**Таблиця 2**). Вони призначені для доповнення, поглиблення змісту окремих розділів профільних і непрофільних предметів:

клас української філології – спецкурс «Практикум із синтаксису української мови» (1 год.) (автор С. Л. Глоба, за заг. ред. К. В. Таранік-Ткачук, рекомендовано до використання, лист МОН України від 18.10.2016 №2.1/12-Г-776), консультація з англійської мови (1 год.);

клас іноземної філології – спецкурс «Англійська мова для ділового спілкування» (1 год.), (навчальна програма елективних курсів з іноземних мов для старшої школи загальноосвітніх навчальних закладів, автори: В. Г. Редько, Т. К. Полонська, О. С. Пасічник, Є. В. Долинський, Н. П. Басай, О. В. Басай, І. В. Алексеєнко, рекомендовано до використання, лист МОН України від 06.05.2015 №1/11-6491), консультація з англійської мови (1 год.);

математичний клас – спецкурс «Розв'язування задач з параметрами» (1 год.) («Збірник програм для до профільного навчання та профільної підготовки» в частині варіативної складової, упорядники Н. С. Прокопенко, О. В. Єргіна, О. П. Вашуленко, схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах, лист ІМЗО від 04.07.2016 № 2.1/12-Г-440), консультація з української мови (1 год.) (**Таблиця 2**).

Здійснено перерозподіл годин навчального плану із базових предметів у межах 15%:

українська філологія (*історія України* – 1,5 год. (перерозподілено навчальні години з *біології і екології* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год., забезпечивши виконання навчальної програми в обсязі 35 год. за навчальний рік та *мистецтва* шляхом зменшення тижневого навантаження на 0,5 год., забезпечивши виконання навчальних програм з предмету – 35 год. за навчальний рік), *українська мова* – 1 год. (перерозподілено навчальні години з *хімії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год., забезпечивши виконання навчальної програми з предмету – 35 год. за навчальний рік), *англійська мова* – 1 год. (перерозподілено навчальні години з *фізики і астрономії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 2 год., забезпечивши виконання навчальної програми з предмету в обсязі – 70 год. за навчальний рік), – усього 4,5 години;

іноземна філологія (*українська мова* – 2 год. (перерозподілено навчальні години з *фізики і астрономії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 2 год., забезпечивши виконання навчальної програми в обсязі 70 год.), *українська література* – 1 год. (перерозподілено навчальні години з *хімії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год., забезпечивши виконання навчальної програми в обсязі 35 год. за навчальний рік), *історія України* – 1,5 год. (перерозподілено навчальні години з *біології і екології* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год., забезпечивши виконання навчальної програми в обсязі 35 год. за навчальний рік та *мистецтва* шляхом зменшення тижневого навантаження на 0,5 год., забезпечивши виконання навчальних програм з предмету – 35 год. за навчальний рік) – усього 4,5 годин;

математичний профіль (*українська мова* – 1 год. (перерозподілено навчальні години з *хімії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год., забезпечивши виконання навчальної програми з предмету в обсязі 35 год. за навчальний рік), *англійська мова* – 1 год. (перерозподілено навчальні години з *біології і екології* шляхом зменшення тижневого навантаження на 1 год., забезпечивши виконання навчальної програми в обсязі 35 год. за навчальний рік), *історія України* – 0,5 год. (перерозподілено навчальні години з *всесвітньої історії* шляхом зменшення тижневого навантаження на 0,5 год., забезпечивши виконання навчальної програми в обсязі 17,5 год. за навчальний рік) – усього 2,5 години.

Навчальний план реалізує зміст освіти залежно від обраного профілю навчання. Кожен із профілів передбачає вивчення окремих предметів на одному із трьох рівнів:

рівні стандарту — окремі предмети не є профільними чи базовими;

академічному рівні — окремі предмети не є профільними, але є базовими;

профільному рівні, який передбачає поглиблене вивчення відповідних предметів, орієнтацію їх змісту на майбутню професію.

Заняття з курсу «Захист Вітчизни» можуть проводитись наприкінці навчального року в межах навчально-польових зборів (НТЗ) здобувачів освіти, у т. ч. з використанням

навчально-методичної бази військових частин (медичних закладів), відповідних кафедр закладів вищої освіти, військових комісаріатів, оборонно-спортивних, військово-патріотичних оздоровчих таборів тощо.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу ліцею за п'ятиденним навчальним тижнем.

Гранично допустиме навчальне навантаження на одного здобувача освіти 10 та 11 класів – 38 годин, без урахування поділу класів на підгрупи.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 року № 24 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження здобувачів освіти.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту». Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки від 20.02.2002 № 128, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами) (Додаток 1).

Освітня програма ліцею на 2019-2020н.р. містить навчальний план(спеціальний фонд бюджету)з предметів, що складають додаткові освітні послуги, які надаються відповідно до Постанови КМУ від 27.08.2010 № 796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державної і комунальної форми власності», інструктивно-методичного листа МОН України від 10.03.2006 №1/9-140 «Про застосування окремих положень законодавства про освіту щодо функціонування гімназій, ліцеїв, колегіумів», у відповідності до профілів навчання (української філології, іноземної філології, математичний) та запитів батьків учнів (Таблиця 3).

Для здійснення керівництва науково-дослідницькими роботами членів ліцейського наукового товариства «Інтелектуал», підготовки до предметних олімпіад, конкурсів, конференцій тощо передбачено навчальні години (Додаток 2).

Очікувані результати навчання здобувачів освіти. Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовою	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у</p>

		<p>письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та</p>

		діаграм за допомогою програмних засобів
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську</p>

		культуру та розвиток суспільства. Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва
10	Екологічна грамотність і здорове життя	Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами всіх окремих предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Здобувачі освіти набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації. Із цією метою у ліцеї функціонують ліцейські наукові товариства «Інтелектуал» та «Юний філолог», мережа гуртків.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти подані в межах навчальних програм, перелік яких наведено в листі МОН України від 10.06.2019 № 1/9-365 «Про переліки

навчальної літератури, рекомендованої Міністерством освіти і науки України для використання у закладах освіти у 2019/2020 навчальному році».

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти в ліцеї. Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали конкурсні випробування до ліцею, на 1 вересня поточного навчального року розпочинають здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Естетична культура
Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;
розвитку компетентностей;
перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
корекції основних компетентностей;
комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Формування та розвиток компетентностей можуть проводити під час лекцій, конференцій, екскурсій і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або здобувачами освіти визначаються теми доповідей здобувачів освіти, основні напрями самостійної роботи. Під час навчальних екскурсій здобувачі освіти отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться зі здобувачами освіти, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію здобувачів освіти. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Вчитель або здобувач освіти підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

Із метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція передбачає обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу.

Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу.

Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення здобувачів освіти з об'єктами та спостереження процесів із метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Здобувачам освіти, які готуються здавати заліки або інші види контролю можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи здобувачам освіти зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації для здобувачів профільної середньої освіти проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Здобувачі освіти одержують конкретні завдання, виконання яких звітують перед вчителем.

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях здобувачі освіти самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Експерсії в першу чергу покликані показати здобувачам освіти практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями під час навчальної експерсії матеріалу для виконання визначених завдань) **(Додаток 3)**.

Здобувачі освіти можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відеоуроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
 - навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
 - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
 - якість проведення навчальних занять;
 - моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
 - контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, визначення результатів навчання (компетентностей), розробка рекомендацій щодо їх покращення;
 - моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
 - створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма закладу профільної середньої освіти передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 10 класів Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	10 клас		
	Української філології	Іноземної філології	Математичний
Базові предмети	Українська мова навчання	Вивчається 2 іноземні мови	Українська мова навчання
Українська мова	4	2+1	2
Українська література	4	2	2
Зарубіжна література	3	1	1
Іноземна мова (англійська)	2+1	5+1	2+1
Друга іноземна мова (німецька)		3	
Історія України	1,5+1,5	1,5+0,5	1,5+0,5
Всесвітня історія	1	1	1
Громадянська освіта	1	1	1
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3	
Алгебра і початки аналізу			6
Геометрія			3
Біологія і екологія	2	2	2
Географія	1,5	1,5	1,5
Фізика і астрономія	2	2	3
Хімія	1	1	1
Фізична культура	3	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети	3	3	3
Інформатика	1,5	1,5	1,5
Мистецтво	1,5	1,5	
Технології			1,5
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	2	2	2
Практикум із синтаксису української мови	1		
Креслення			1
Англійська мова для ділового спілкування		1	
Українська мова	1	1	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33	33
Усього фінансується (без урахування поділу на групи)	38	38	38

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
для 11 класів Ніжинського обласного педагогічного ліцею
Чернігівської обласної ради

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
	11 клас		
	Української філології	Іноземної філології	Математичний
Базові предмети	Українська мова навчання	Вивчається 2 іноземні мови	Українська мова навчання
Українська мова	5+1	2+2	2+1
Українська література	4	2+1	2+1
Зарубіжна література	3	1	1
Іноземна мова (англійська)	2+2	5+1	2+1
Друга іноземна мова (німецька)		3	
Історія України	1,5+1,5	1,5+1,5	1,5+0,5
Всесвітня історія	1	1	0,5
Громадянська освіта			
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3	
Алгебра і початки аналізу			6
Геометрія			3
Біологія і екологія	1	1	1
Географія	1	1	1
Фізика і астрономія	2	2	4
Хімія	1	1	1
Фізична культура	3	3	3
Захист Вітчизни	1,5	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети	3	3	3
Інформатика	1,5	1,5	1,5
Мистецтво	1	1	
Технології			1,5
Додаткові години на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	2	2	2
Практикум із синтаксису української мови	1		
Розв'язування задач з параметрами			1
Англійська мова для ділового спілкування		1	
Англійська мова	1		
Українська мова		1	1
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33	33
Усього фінансується (без урахування поділу на групи)	38	38	38

ПОДІЛ КЛАСІВ НА ГРУПИ ПРИ ВИВЧЕННІ ОКРЕМИХ ПРЕДМЕТІВ
на 2019-2020н.р.

Класи	Кількість учнів у класі	Групи	Кількість учнів	Назва предмету
10 математичний	30	1	15	Українська мова
		2	15	
11 математичний	30	1	15	
		2	15	
10 української філології	30	1	15	
		2	15	
11 української філології	30	1	15	
		2	15	
10 іноземної філології	30	1	15	
		2	15	
11 іноземної філології	30	1	15	
		2	15	
10 іноземної філології	30	1	15	Англійська мова
		2	15	
11 іноземної філології	30	1	15	
		2	15	
10 української філології	30	1	15	
		2	15	
11 української філології	30	1	15	
		2	15	
10 математичний	30	1	15	
		2	15	
11 математичний	30	1	15	
		2	15	
10 іноземної філології	30	1	15	Друга іноземна мова (німецька мова)
		2	15	
11 іноземної філології	30	1	15	
		2	15	
10 математичний	30	Дівчата	10	Фізична культура
		Юнаки	20	
10 української філології	30	Дівчата	25	
		Юнаки	5	
10 іноземної філології	30	Дівчата	9	
		Юнаки	21	
11 української філології	30	Дівчата	27	
		Юнаки	26	
11 іноземної філології	30	Дівчата	4	
		Юнаки	3	
11 математичний	30	Дівчата	19	
		Юнаки	11	
11 української філології	30	Дівчата	27	

		16	Продовження додатка 1
			3
			4
			19
11 іноземної філології	30	Юнаки	11
11 математичний	30	Дівчата	26
11 іноземної філології	30	Дівчата	10
10 математичний	30	Юнаки	20
10 іноземної філології	30	Дівчата	21
10 української філології	30	Юнаки	9
		Дівчата	5
10 української філології	30	1	15
		2	15
10 української філології	30	1	15
		2	15
10 математичний	30	1	15
		2	15
11 математичний	30	1	15
		2	15
11 іноземної філології	30	1	15
		2	15
11 іноземної філології	30	1	15
		2	15
10 математичний	30	1	15
		2	15
11 математичний	30	1	15
		2	15

Інформатика

Технології

	Кількість класів	Кількість учнів	Кількість виховних груп	Кількість вихованців
1	10 української філології	30	1	30
2	10 іноземної філології	30	1	30
3	10 математичний	30	1	30
4	11 української філології	30	1	30
5	11 іноземної філології	30	1	30
6	11 математичний	30	1	30

ГОДИНИ

для здійснення керівництва науково-дослідницькими роботами членів ліцейського наукового товариства «Інтелектуал», підготовки до предметних олімпіад, конкурсів, конференцій тощо на 2019-2020н.р.

№ п/з	Назва предмета	ПІБ учителя	Кількість годин
1	Англійська мова	Павлюк Л.	1
2	Англійська мова	Петренко Л.	2
3	Історія	Дудка Л.	2
4	Історія	Потапенко М.	1
5	Правознавство	Дудченко О.	2
6	Педагогіка	Борисюк С.	1
7	Психологія	Горянська А.	1
8	Географія	Афоніна О.	1
9	Українська література	Бондаренко Ю.	2
10	Українська література	Бондаренко А.	1
11	Українська мова та література	Капленко О.	2
12	Українська мова	Бойко Н.	1
13	Українська мова	Кайдаш А.	2
14	Фізика	Дерід Ю.	1
	Усього		20

Навчальні екскурсії, що передбачають практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів

№ п/п	Місце проведення екскурсій	Мета екскурсій	Предмет
1	м. Київ Національний музей народної архітектури та побуту України с. Пирогово Національний музей історії України; музей історичних скарбів України; Національний музей історії України у Другій Світовій війні; Національний музей «Меморіал жертв голодомору»; Національно ботанічний сад імені М.М.Гришка; Національний музей літератури України; музей грошей Національного банку України	Ознайомити: - з пам'ятником жертвам найстрашнішої катастрофи українського народу, національною книгою пам'яті жертв Голодомору 1932-1933рр.; - національною літературною спадщиною, пам'ятками духовної культури українського народу, історією письменства на Україні від XI ст.до сучасності та фольклорно-етнографічними особливості буття українського народу; Поглибити і закріпити знання про: - етапи розвитку державницького руху початку ХХ ст., створення діяльності Української Центральної Ради та армії УНР; - про історію еволюції грошових знаків; ознайомити з колекцією грошових одиниць, що перебували в обігу на території України з часів Київської Русі і до сьогодення, із грошовими одиницями усіх країн світу та із першими приладами для карбування монет.	Історія України Українська література Біологія і екологія Громадянська освіта Мистецтво
2	м. Львів Аптека-музей «Під Чорним орлом»; музей старовинної зброї; музей етнографії та художнього промислу; музей меблів; музей-заповідник «Личаківський цвинтар»; Кафедральний костел; Комплекс Вірменського собору; Монастир домініканців; Собор св. Юра; руїни Високого замку; музей народної архітектури та побуту	Поглибити знання ліцеїстів про твори мистецтва польського, німецького, вірменського, австрійського нашарувань, скарбницю пам'яток традиційно-побутової культури та народного мистецтва українців, місце творчої діяльності представників української культури та літератури, пам'ятки духовної культури українського народу	Історія України Всесвітня історія Мистецтво
3	с. Пам'ятне (станція Крути) Музей та меморіал пам'яті Героїв Крут	Поглибити знання здобувачів освіти про національно-визвольну боротьбу українського народу в 1917-1921 роках	Історія України
4	м. Кам'янець-Подільський історичний музей-заповідник м. Хотин державний історико-архітектурний заповідник «Хотинська фортеця»	Поглибити знання ліцеїстів про найпотужніше укріплення Східної Європи, ознайомити із яскравими прикладами боротьби за національне визволення з-під гніту турецької армії	Історія України Всесвітня історія
5	м. Переяслав-Хмельницький	Поглибити знання учнів про фольклорно-етнографічні особливості буття	Історія України Мистецтво

	Національний історико-етнографічний заповідник «Переяслав»	українського народу	
6	с. Заньки Меморіальний музей М. Заньковецької	Розширити знання ліцеїстів про життя і творчість видатної актриси – першої народної артистки України Марії Заньковецької	Мистецтво Зарубіжна література
7	сmt. Сосниця Історико-культурний музей-заповідник «Слово о полку Ігоревім» м. Новгород-Сіверський літературно-меморіальний музей О. П. Довженка	Поглибити знання здобувачів освіти про визвольну боротьбу українського народу розширити знання ліцеїстів про життя і творчість українського кінорежисера, сценариста, письменника і художника Олександра Петровича Довженка, класика світового кінематографу	Українська література Всесвітня історія
8	м. Батурина Державний історичний заповідник «Гетьманська столиця», історико-краєзнавчий музей	Познайомити здобувачів освіти з козацьким минулим українського народу, історико-культурною спадщиною заповідника «Гетьманська столиця»	Історія України Мистецтво
9	м. Умань Національний дендрологічний парк «Софіївка»	Познайомити здобувачів освіти з шедевром світового садово-паркового мистецтва кінця XVII – початку XIX ст.	Мистецтво Біологія і екологія
10	м. Чернігів Національний архітектурно-історичний заповідник «Чернігів стародавній», літературно-меморіальний музей-заповідник М. Коцюбинського	Розширити знання ліцеїстів про життя і творчість видатного українського письменника початку XX століття Михайла Михайловича Коцюбинського	Мистецтво Українська література
11	Рівненська область м. Дубно	Розширити знання ліцеїстів про одне із семи чудес замків України Дубенський замок, познайомити із видами декоративно-прикладного мистецтва кінця XIX – початку XX ст, кращими зразками зразки волинської школи іконопису XVI-XIX ст., скласти уявлення про багатоманітність людської культури Дубенщини	Мистецтво Історія України
12	м. Ніжин	Розширити знання ліцеїстів про життя і творчість видатних українців; ознайомити здобувачів освіти з пам'ятками духовної культури українського народу	Українська мова та література Мистецтво Зарубіжна література Історія